

Apendyks

BIOCINEMA

ROŚLINY + CZŁOWIEK

Piotr Brożek

Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku

2022

Promotor: prof. Grzegorz Klaman

Film (rozprawa doktorska) był realizowany w latach 2018-2022. Na jego treść składają się rozmowy z przedstawicielami wspólnot naukowych oraz artystycznych, a także materiały obrazujące możliwość realizacji idei Bioarchiwum, czyli zapisania filmu w drzewie. Film odnosi się w treści sam do siebie, dlatego nazywam go *metafilmem*. Punktem wyjścia do powstania metafilmu było pytanie: *jak sprawić, żeby film, w którym bierzesz udział, przetrwał 10 000 lat?* Dodatkowo poprosiłem każdą osobę, z którą rozmawiałem, o przekazanie komunikatu dla kolejnych czterystu pokoleń ludzi. Łącznie zostało nagranych ok. 50 godzin rozmów, z których zmontowałem metafilm trwający 18 minut i 26 sekund.

Metafilm bazuje na przeżyciach i odczuciach nagrywanych osób. Nie skupiam się na wyszukanych technikach filmowych. Minimalistyczna forma umożliwia szczerzy dialog. Szukałem indywidualnego języka u każdej nagrywanej osoby, starając się nie narzucać swojego. Zakładam, że język przyszłości będzie bardziej czymś zbliżonym do dzisiejszego rozumienia pojęcia empatii aniżeli konwencją semantycznych zależności.

Metafilm nie posiada tytułu, osoby pojawiające się w filmie nie są podpisane nazwiskami, fragmenty mówione w języku angielskim nie posiadają tłumaczeń. Film nie posiada podpisu autora. Zarejestrowany obraz traktowałem jako plastyczną materię gotową do performatywnych przekształceń za sprawą czynnika biologicznego, dla którego antropocentryczna perspektywa pozostaje bez znaczenia.

Metafilm nie szuka narracyjnej ciągłości. Skupia się na kolażu wiedzy z osobistymi odczuciami nagrywanych osób. Oddaje obecność i widzialność nie ludziom: to drzewa stają się zarówno odbiorcami filmu jak i przekazywanymi jego treści dla przyszłych ludzkich i nieludzkich pokoleń.

Metafilm zostanie zapisany w 10 000 sadzonek sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris*) nie teraz, a w niedalekiej przyszłości, kiedy biotechnologiczne narzędzia będą tanie i powszechne. Metafilm oraz 10 000 sadzonek sosny po raz pierwszy spotkają się podczas obrony rozprawy doktorskiej. Sadzonki będą stanowiły właściwą publiczność metafilmu.

Osoby występujące w metafilmie:

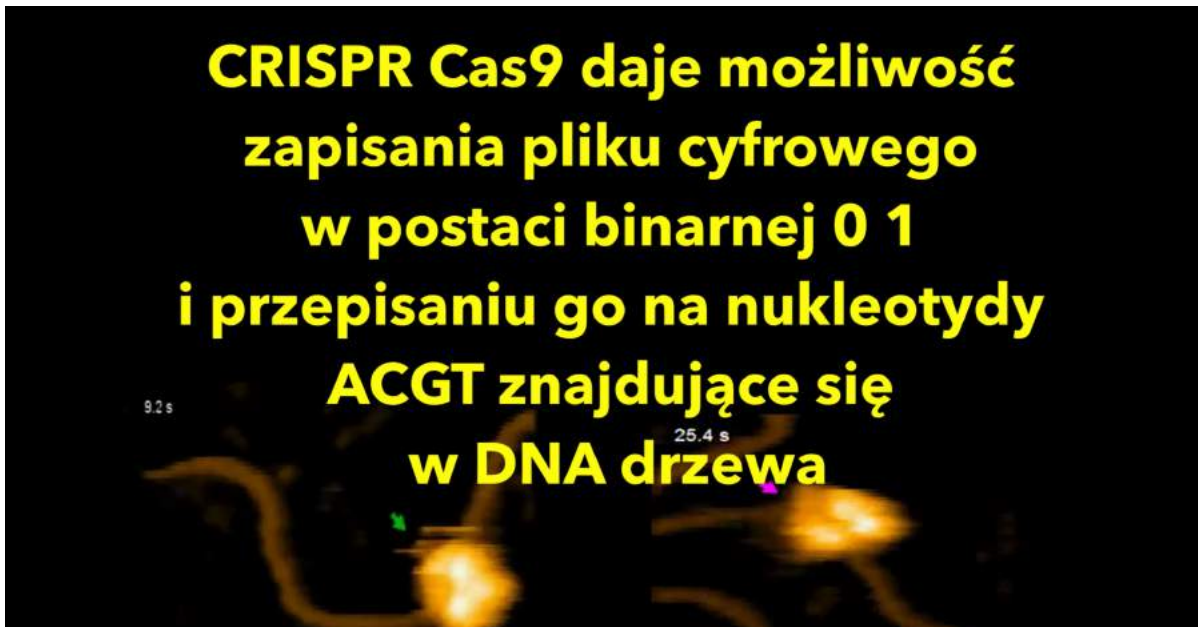
Vlad Besarab, Marcelo Fukushima, Tomasz Kitliński, Krzysztof Kornacki, Paweł Leszkowicz, Keiko Misugi, Maniek Orzeł, Maria Pleskaczyńska, Andrzej Rusin, Ewa Solska, Mariusz Tarkawian, Yolanda Alfaro Tsuda, Goran Vaage, Corey Wakeling.

1.

Stopklatka z metafilmu (czas: 0'08'')

2.

Stopklatka z metafilmu (czas: 9'16'')

3.

Stopklatka z metafilmu (czas: 0'28")
(...) *Why would you like your piece of art
to be seen in ten thousand years? (...)*

4.

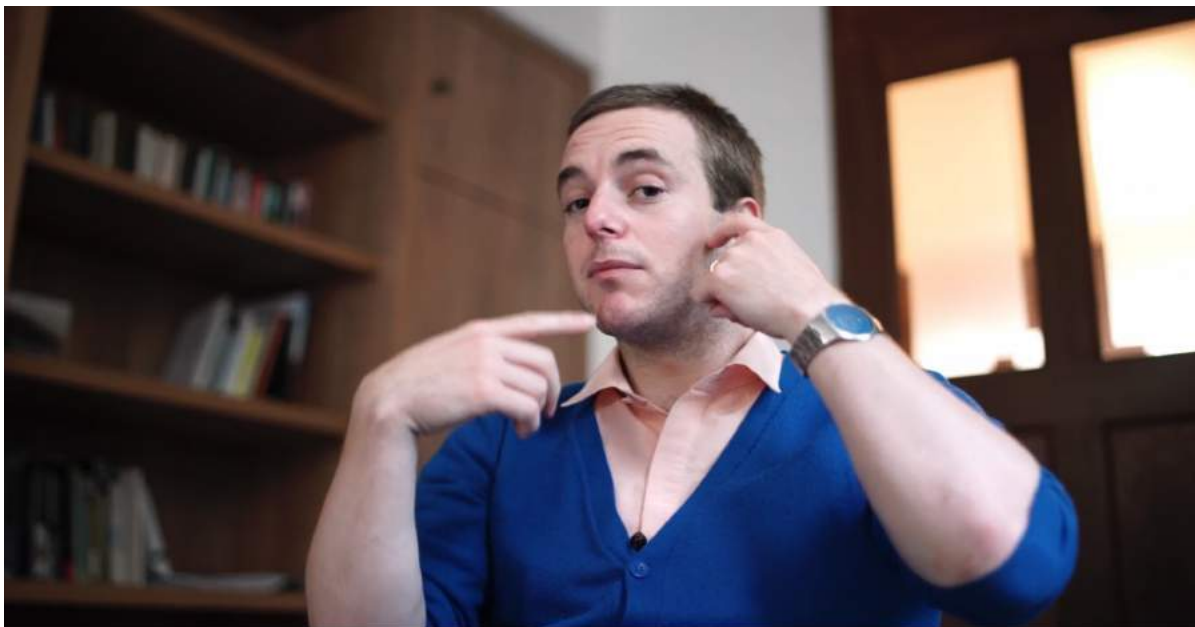
Stopklatka z metafilmu (czas: 1'00")
(...) *z tej perspektywy patrząc
twój projekt też jest trochę arogancki (...)*

5.

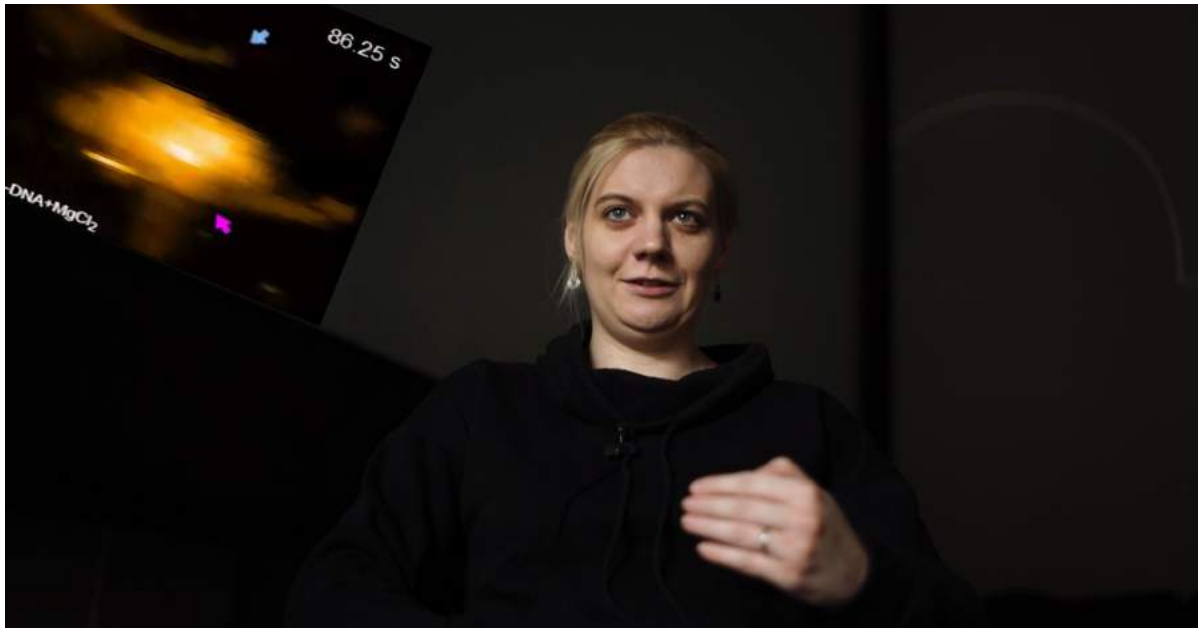
Stopklatka z metafilmu (czas: 7'09")
*(...) the first thing that came to my mind was the word banzai,
what the Japanese used to greet the emperor (...)*

6.

Stopklatka z metafilmu (czas: 5'45")
*(...) I am looking at myself right now because
I will be a recorded consciousness (...)*

7.

Stopklatka z metafilmu (czas: 3'49")
*(...) nasi pierwotni artyści malujący w grotach
nie czuli się za nas odpowiedzialni bynajmniej (...)*

8.

Stopklatka z metafilmu (czas: 8'30")
*(...) pomacham do ludzi z przyszłości.
Ręką (...)*

9.

Stopklatka z metafilmu (czas: 8'48'')

*(...) this is how I live and how I think
in my period of time (...)*

10.

Stopklatka z metafilmu (czas: 10'17'')

*(...) what contents will survive
ten thousand years (...)*

11.

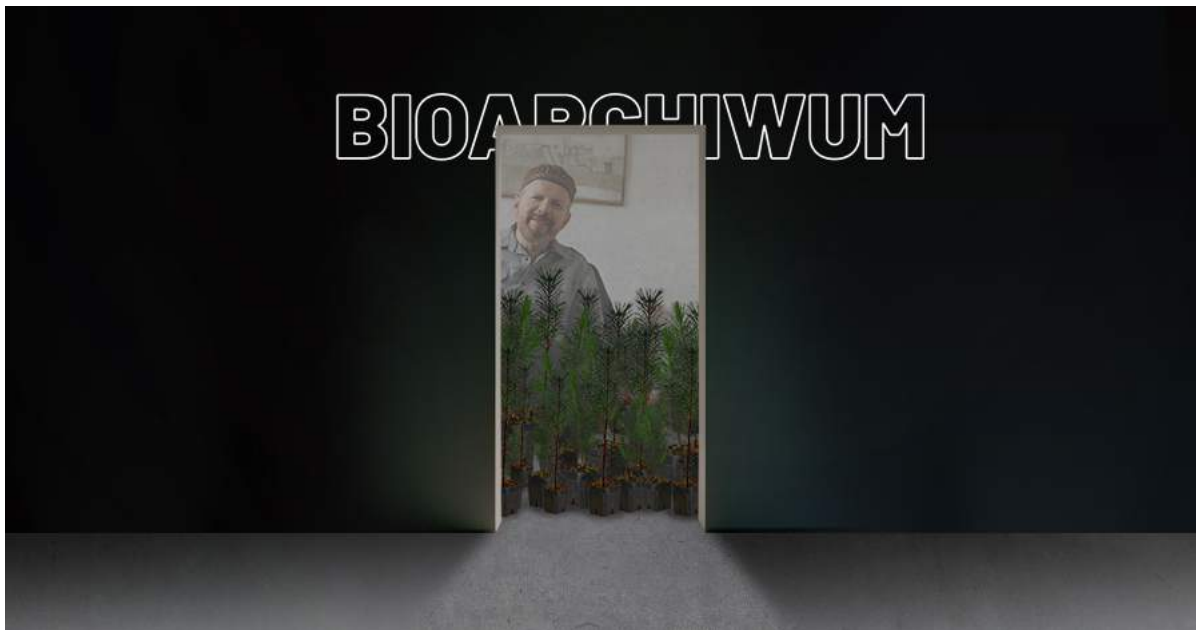
Stopklatka z metafilmu (czas: 11'36")
(...) *projekt Piotra B jest logiczny w tej mierze, w jaki wpisuje się
w logikę naszych technologicznych czasów (...)*

12.

Stopklatka z metafilmu (czas: 15'25")
(...) *and to remember our love.
Love will survive (...)*

13.

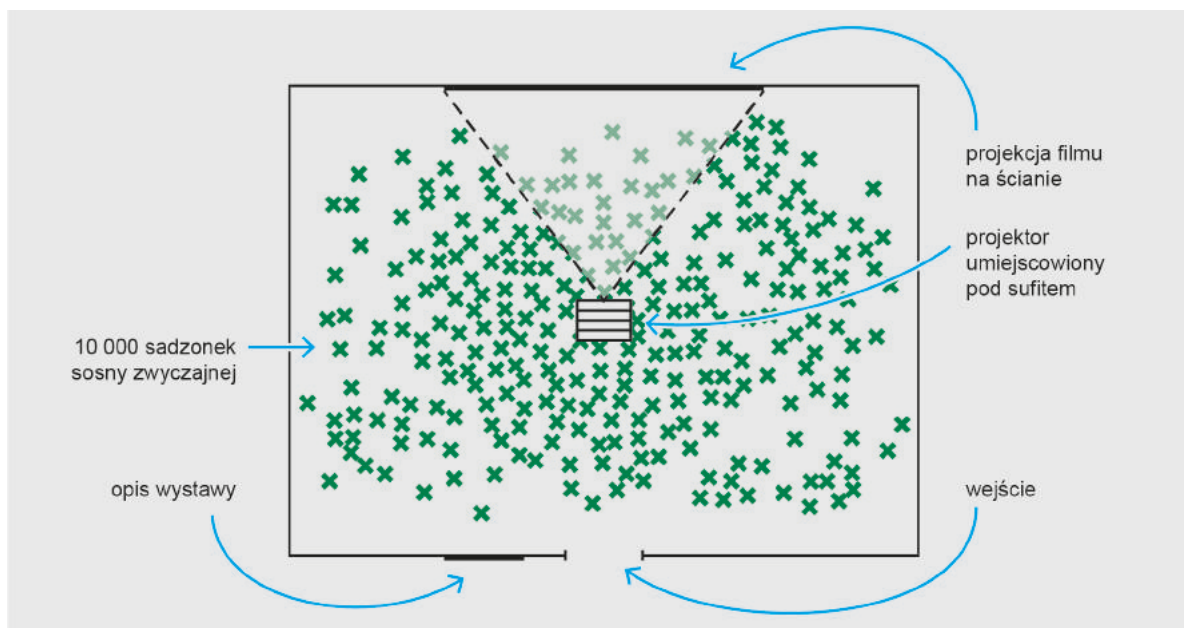
Wizualizacja wystawy Bioarchiwum (widok od strony wejścia)

14.

Wizualizacja wystawy Bioarchiwum (wnętrze, widok z boku)

15.

Wizualizacja wystawy Bioarchiwum (rzut z góry)

Film został zarejestrowany w rozdzielczości 1920x1080; zmontowany, udźwiękowiony oraz pokolorowany w oprogramowaniu DaVinci Resolve 17; w formacie obrazu 16:9, w formacie zapisu MPEG-4 z zastosowaniem kodeka H.264.

Źródła cytatów audiowizualnych:

<https://www.youtube.com/watch?v=KM0yZFK-I54> (dostęp: 15.05.2022)

<https://www.youtube.com/watch?v=Y9MvyVLGvDg> (dostęp: 15.05.2022)

<https://www.youtube.com/watch?v=t6Hz6oscEPc> (dostęp: 15.05.2022)

<https://www.youtube.com/watch?v=1utMBkLm1cU> (dostęp: 15.05.2022)

<https://www.youtube.com/watch?v=tSUUiO2borY> (dostęp: 15.05.2022)

<https://www.youtube.com/watch?v=jFeYV4f1Ugs> (dostęp: 15.05.2022)

<https://www.youtube.com/watch?v=1t5s8Q60iFM> (dostęp: 15.05.2022)

https://www.youtube.com/watch?v=w2_JN1JntIU (dostęp: 15.05.2022)

Fragmenty audiowizualne wykorzystane i zremiksowane w rozprawie doktorskiej nie stanowią dosłownego przytoczenia cudzych utworów, spełniają wszystkie przesłanki dozwolonego cytowania zgodnie z art. 29. Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, w ramach zakresu uzasadnionego prawem gatunku twórczości oraz użytku naukowego niezwiązanego z celem zarobkowym.

Tłumaczenie transkrypcji fragmentów metafilmu z języka angielskiego:

0'24''

Mogę zadać ci pytanie? Dlaczego chcesz, żeby twoje dzieło zostało obejrzone za 10 000 lat?

3'00''

A co, jeśli to jest jedyne wideo, które zostanie znalezione po naszej cywilizacji, kiedy przyjdzie kolejna cywilizacja. Czułbym ogromną odpowiedzialność. Ale mógłbym też pomyśleć, że to nie ma tak naprawdę znaczenia, co wysyłasz. Koniec końców istotne jest, że w ogóle coś wysyłasz. Ale można zrobić też z tego żart i dobrze się przy tym bawić. Ale znowu część mnie myślałaby o odpowiedzialności.

5'44''

Patrzę na siebie teraz, bo będę nagraną świadomością w pewnej rzeczywistości, w połączeniu z rzeczami, które działały się w przeszłości. Przypuszczam, że pytanie brzmi: czego nie mogę się pozbyć z moich doświadczeń? Prawdopodobnie to będzie w stanie trwać dłużej niż wszystkie rzeczy, które chcę wyrazić. Może nawet ich wyrażenie nie ma znaczenia. Może to rzeczy, których nie mogę ukryć przed samym sobą zostaną zatrzymane. I to może być bardziej pewne w czasie niż w przestrzeni. Bo w przestrzeni jestem tylko kolejną mięsną istotą.

6'51''

Pierwsza rzecz, która przyszła mi do głowy to słowo *banzai*, którego Japończycy używają do powitania cesarza. Jako dziecko, jednym z pierwszych słów japońskich, którego się nauczyłam było *banzai*. Mój ojciec opowiadał mi jak w czasie japońskiej okupacji na Filipinach podczas II wojny światowej nienawidzili słowa *banzai*, bo słyszeli je od japońskich żołnierzy, którzy byli bardzo brutalni.

8'46''

Tak właśnie żyję i tak myślę w moich czasach. I jeśli ktoś kto przyjdzie po mnie, będzie mógł się z tego czegoś nauczyć czy nawet dowiedzieć jak ludzie żyli w 2018 roku, to wspaniale.

9'35''

Czy mogę zadać ci trudne pytanie? Chociaż może nie takie trudne dla ciebie. Czym jest dla ciebie sztuka?

10'02''

Jakie historie, opowieści, albo jeśli nie mówimy o historiach, to jakie treści przetrwają 10 000 lat? Jakie treści będą interesujące dla widzów za 10 000 lat? Myślę, że to byłoby dla mnie ciekawe.

10'32''

Czekaj, czy to jest ten film, który będziesz wysyłał? Masz zamiar wysłać ten wywiad?

11'05''

Współcześni badacze boją się zadawać wielkie pytania. Koncentrują się np. na małych różnicach gramatycznych. Myślę, że i nauka, i religia próbują odpowiedzieć na te same pytania. Pytania o te rzeczy, których jeszcze nie rozumiemy, których nie wiemy. Religia ma jakieś odpowiedzi, nauka szuka innego rodzaju odpowiedzi.

11'55''

Myślę, że to jest świetny pomysł, żeby zrobić film i w jakiś sposób zamrozić go w czasie. I jestem pewien, że są sposoby, żeby to zrobić. Uważam, że ten concept jest piękny. W pewien sposób to jedyna możliwość na komunikację z przyszłością.

12'26''

Interpretacja myśli będzie możliwa. I może będzie możliwe, żeby przeanalizować, co faktycznie myślę o tym doświadczeniu.

12'42''

Jeśli masz zadać to pytanie innym ludziom to myślę, że powinieneś dać im czas. Zadajesz takie pytanie i trudno jest ludziom dać ci gotową odpowiedź. Bo to jest bardzo trudne pytanie.

13'24''

Najpierw spróbowałam pomyśleć: gdzie byliśmy i co robiliśmy 10 000 lat temu? Szczerze mówiąc, nie mam wiedzy antropologicznej, żeby odpowiedzieć na to pytanie. A 10 000 lat od teraz? Nie mam pojęcia, przeżyjemy do wtedy jako ludzkość? Może będzie wojna nuklearna? Może nas nie być.

13'55''

Jeśli nie będzie epidemii, która zniszczy połowę populacji, albo więcej, bo nigdy nie wiadomo czy nie przyjdzie superwirus, który wykończy 90% albo połowę ludzkości. Myślę, że ekonomia będzie działać mniej więcej tak jak do tej pory. Z mojej perspektywy, z punktu widzenia mojego obszaru badań, mogę powiedzieć, że jedną z najbardziej podstawowych rzeczy, które ludzie potrafią robić, a inne zwierzęta nie, są transakcje ekonomiczne. Mam coś i wymieniam się z tobą, bo wiem, że to będzie dobre dla mnie i dobre dla ciebie.

14'38''

Nie chcę żyć przez tysiąc lat. Szczerze mówiąc, to chciałbym zniknąć, ale to byłoby miłe znaleźć się w tym filmie. Tak, żeby ktoś, kto będzie oglądał ten film za tysiąc lat, zobaczył naszą dwójkę razem i w ten sposób nasza relacja będzie trwała przez kolejny tysiąc lat. I właśnie dlatego warto jest mieć ten film i warto, żeby był obecny za tysiąc lat, żeby pamiętać o naszej dwójce, naszym związku i naszej miłości. Miłość przetrwa. Miłość przetrwa i dlatego ten film przetrwa.

15'30''

Czy chodzi ci o to, żeby ludzie za 10 000 lat pamiętali to, co zrobiłeś, czy że twój film, twoje dzieło może być zachowane przez te 10 000 lat? Więc moje pytanie brzmi: który z tych sposobów jest najbliższy temu co myślisz?

16'33''

Ok, jeśli mnie słuchacie 10 000 lat później to mam nadzieję, że społeczeństwo jest lepsze niż dzisiaj: nie tak brutalne, ludzie się lepiej rozumieją, lepiej komunikują się ze sobą, jedzą lepiej. Taką mam nadzieję. Mam też nadzieję, że ludzie lepiej rozumieją ludzką naturę i społeczeństwo, i że wiedza, którą mamy dzisiaj w jakiś sposób w tym pomogła.